

הבמה של הם

במהלך 12 מפגשים, נחשפו שלושים אברכים לכללי הרטוריקה, הכולל: לוגיקה, הכנת נאום, מסירתו בצורה נאותה, כתיבה נכונה, הכנת מצגות, צורת ההגשה בשלל אירועי תרבות ותורניות • בשיעור האחרון, כל אחד מהאברכים נדרש למסור נאום קצר לקהל הלומדים שלפניו. הללו שמעו את דבריו וביקרו אותו, דבר שגרם לכך שהאברך מביא את לימודיו לידי מעשה בפועל, וכך מצליח ללמוד מטעויותיו • התוצאה: קיבלנו שלושים מרצים חדשים שבוודאי יתרמו רבות להפצת המעיינות • אחד ממשנתפי הקורס ברשמים אישיים • **עוברים מסך**

יואל פרידמן

מרצים נולדו.
האברכים שעברו את
ההכשרה בתצלום
משותף. במרכז:
צוריאל ראשי

אתה מחב"ד?
כן!

פניו של האדם העומד מולי קורנות מאושר. המילה הזו אומרת לו כל כך הרבה... מבחינתו, אני החב"דניק שהניח לו תפילין ברחוב ביום שישי האחרון, אני החב"דניק שקרא את המגילה למשפחתו בבתנו"ס השכונתי, ואני החב"דניק שהדליק אתו חנוכייה בבסיס, כששירת במילואים לפני חצי שנה ואני החב"דניק שתקע לו ולאשתו בשופר במחלקת יולדות ועוד ועוד... אתה הרי מחב"ד, לא?!

נכון. זה הייתי אני! ואם לא, אז חבר שלי, או קרוב, או מכר שלי, או סתם חב"דניק אחר שאני לא מכיר. מה זה משנה? הרי כולנו חסידים של הרבי והעבודה צריכה להיעשות! אז עושים! הרבי רוצה אותנו בכל מקום, מפיצים יהדות בכל הכלים ובכל העוצמה.

אנחנו נוגעים בציבור בכל כך הרבה מקומות, אירועים, נסיבות ומצבים ונהיינו, אם נרצה או לא, חלק אינטגרלי משגרת חייו של היהודי, בארץ ובתפוצות.

בפועל, כל חסיד חב"ד הוא שליח, ישנם כאלו שמיסדו את התפקיד והקימו בית חב"ד, ישנם שעסוקים בבירור העולם וישנם "כלי קודש". הצד השווה לכולנו: אנחנו לא משאירים לעצמנו את האוצר שזכינו בו ואנחנו משפיעים ממעיינות החסידות על יהודים אחרים ועל העולם כולו. בין אם זה בבית חב"ד רשמי, "אחד על אחד" שעה ליום, ובין אם זה עם מכר שאנחנו פוגשים פעם בשנתיים לשיחה של רבע שעה.

מהם הכלים הנדרשים מאיתנו בשביל הפצת המעיינות? לו ניקח לדוגמה שליח המחזיק תחת מוסדותיו: בית חב"ד, בית כנסת, כולל, בתי ספר, גני ילדים, בית תבשיל וכן הלאה... הוא צריך לדעת לנהל, לגייס כספים, לנהל וכדומה.

לכן, לצורך העניין, רכשו שליחים ואנ"ש עם הזמן ועם הכשרות ייעודיות, מיומנויות וכלים המאפשרים להתמודד עם האתגרים והצרכים הרוכזים בכך: גיוס משאבים, ניהול ושיווק, חינוך, יחסי ציבור, וכן הלאה.

חב"ד היא תנועה שעוסקת בקירוב לבבות, הפצת תורת החסידות, קשר עם יהודים ועם שאינם, מזה עשרות רבות בשנים. הרבה לפני כל תנועה אחרת. קשרים אלו עם הציבור דורשים תקשורת ותקשורת, כמו כל מקצוע אחר, צריך לדעת... עד היום, חב"ד נהנתה ממרצים אשר ריתקו את הקהל באמצעות הכישרון המולד והטבעי שהקדוש ברוך הוא בירך אותם בו, אולם מעטים המה. רבים בעלי פוטנציאל יכלו גם הם ללמוד ולהצטרף, אולם הם לא עשו זאת מסיבות שונות.

והנה, בזמן שתנועות שונות, שצצו כפטריות אחרי הגשם והתחילו לעסוק בשיעורים וסמינריונים, עוסקים דבר שבשגרה בהכשרת מרצים, בחב"ד ישנו מחסור גדול בתחום. הריק הזה הוליד מתוכו צורך מתבקש מאילו. לשמחתי מישהו הרים את הכפפה...

לפני כמה חודשים נתקלתי בפרסום על קורס לרטוריקה. נשמע מעניין... הרי גם אני חב"דניק ומקשיבים לי מדי פעם בפעם... למה לא לקחת כלי איכותי לפאר בו את שולחנו של הרבי?!

כך הוכשר הדור הבא של המרצים החב"דיים

במסירת הרצאות וסדנאות, ישנו פוטנציאל אדיר לקירוב לבבות לתורת ישראל. מרצים רבים מקרב המגזר הדתי והחרדי בהם רבנים ידועים ואנשי חינוך בעלי שם, מציפים את 'השוק' ומרתקים את הקהל בהרצאותיהם כל אחד לפי כישורותיו ומעלותיו.

בעקבות המחסור במרצים חב"דיים, החליטו ר' דניאל גורדון, תושב כפר חב"ד ועמיתו ר' לוי קנלסקי, יו"ר מכון אלף – הפועל בהקניית ערכי היהדות באמצעות חוגים, ימי עיון וקורסים – לפתוח קורס ייעודי אקדמי על מנת ללמד את הכלים החשובים והמקצועיים בהכנת ומסירת נאום, כיצד מכינים מצגת, ואיך מתמודדים עם 'עימות' מהקהל.

אל תפקיד המרצה, נבחר ד"ר צוריאל ראשי, ראש החוג לתקשורת במכללה האקדמית 'הרצוג' ומרצה בביה"ס לתקשורת באוניברסיטת בר אילן, הידוע כמומחה 'בעל שם' בענייני תקשורת ורטוריקה, ובעל ניסיון של קורסים וימי עיון בקרב 'עובדי המדינה', משפטנים, ובכירי המשק הישראלי.

לא עברו ימים אחדים מתחילת הפרסום וכבר ניכר בקרב האברכים החב"דיים הביקוש העצום, ולמעלה מ-100 אברכים נרשמו. לאחר סינון קפדני, נבחרו 30 אברכים, ביניהם דיינים ורבנים, אנשי חינוך, ואנשי הגות. הם אלו שיהיו תלמידי המחזור הראשון ללימוד רטוריקה – 'תורת הנאום', מיזם ראשוני, אשר תכשי אותם להיות נואמים, מקצועיים, ואלה ישמשו 'הדור הבא של המרצים חב"דיים'.

במסגרת לימודם, שכלל 12 מפגשים – אחת לשבוע, נחשפו האברכים לכללי הרטוריקה הכולל: לוגיקה, הכנת נאום, מסירתו בצורה נאותה, כתיבה נכונה, הכנת מצגות, צורת ההגשה בשלל אירועי תרבות ותורניות. אמנם, מעבר לחלק התאורטי, היווה החלק המעשי אף חלק חשוב במסגרת הלימוד, ולכן כל אחד מהאברכים נדרש למסור נאום קצר, על פי הכללים בהם למדו במהלך הקורס, לקהל הלומדים שלפניו. הללו שמעו את דבריו וביקרו אותו, דבר שגרם לכך שהאברך מביע את לימדויו לידי מעשה בפועל, וכך הוא מצליח ללמוד מטעויותיו על מנת לתקנם ולהיות מוכן יותר לקראת הדבר האמיתי שלאחר ההכשרה.

אחד מתלמידי הקורס, הרב פנחס קדיש, הגדיל לעשות וסיכם את כל החומר הנלמד. הסיכום היה כתוב בצורה ברורה ונעימה, קריא, ובאופן פרטני במיוחד. דבר שהקל מאוד על האברכים לשנן את החומר הנלמד, בזמנם הפנוי במשך השבוע.

תנופה בהפצת המעיינות. האברכים באחד השיעורים

הדעה והדיבור

בימים אלה הסתיים בהצלחה רבה קורס המרצים המוצלח 'הדעה והדיבור'. הקורס הועבר ברמה אקדמית מפי ד"ר צוריאל ראשי, מומחה לתקשורת ורטוריקה מאוניברסיטת בר אילן. עבדכם הנאמן השתתף בקורס. ישבתי ליד חבריי לספסל הלימודים, אברכים יקרים מכל גווני הקשת החב"דית, מהם מנהלי בתי חב"ד ומהם העוסקים לפרנסתם בכל תחום, המתגוררים ברחבי הארץ. נחשפנו לחומר מעניין ולכלים מקצועיים ועסקנו בלימוד תיאורטי ומעשי.

החוויה הייתה מעצימה. אני חש שהקדוש ברוך

"בפועל, כל חסיד חב"ד הוא שליח, ישנם כאלו שמיסדו את התפקיד והקימו בית חב"ד, ישנם שעסוקים בבירור העולם וישנם כלי קודש". הצד השווה לכולנו: אנחנו לא משאירים לעצמנו את האוצר שזכינו בו"

התעודות שחולקו למשתתפים

לכן, בדור זה, הצורך במרצים מנוסים גדל עשרת מונים ובפרט אצלנו. הרבי לא נותן הנחות לאף אחד. גם לא בתחום הזה, שהיה די "ביש" עד היום. כל חסיד, כל שכן שליח, בא במגע עם הציבור. ובכדי שהמגע ישאיר את חותמו, צריך לדבר כמו שצריך. אם נדע לתת את הדגש הראוי על הנושא, ההצלחה שלנו תגדל בקנה מידה עצום ורצונו של הרבי יתממש טוב יותר.

אם יש שני יהודים, יש שלש דעות. ברור שלא כולם יסכימו עם הצורך בהכשרת מרצים. כך שאם מישהו יזקוף גבה ויאמר: יופי, "פתחו את הפה..." התשובה היא: כן! חבל שרק עכשיו.

מכיוון ובדיבור עסקינו ובאשר "דבר מלך שלטון" ושלוחי המלך בדבריהם יכולים לשלוט על קירוב יהודים נוספים למעין הנצח, ומוסיפים חיות במלך, אשר: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", "חיים וכו' ביד הלשון", אשר על ידי אמירות ראיות ונכונות באמצעות הלשון: "ונאמר", "כי בי ירבו ימך ויוסיפו לך שנות חיים, לחיים טובים תכתבנו אלוקים חיים, כתבנו בספר החיים, ככתוב ואתם הדבקים בהשם אלוקים, חיים כולכם היום".

הוא נתן לי את הזכות ואת היכולת, להפיץ את תורתו של הרבי, בקרב קהלים ואנשים, שהיו: "מחוץ לתחום" שלי קודם לכן ולהעמיק את האחיזה באלו שכן היו שומעי לקחי, בזכות מה שרכשתי בקורס.

בדורות האחרונים, בהם המדיה האלקטרונית לסוגיה הולכת ומשתלטת על חיי החברה, הצורך במרצים טובים רק הולך וגדל. הציבור הכללי נחשף באמצעות המדיית השונות לנואמים איכותיים ואזנו מתרגלת אליהם. כעת קשה למאזין "לרדת ברמה" לסתם נואם.

כתוצאה מהחשיפה האמורה, הנואמים האיכותיים נתפסים כדמויות ברי סמכא והציבור מטה להם את אזנו ומעניק להם את אמונו. לשם כך מספיק לנואם להיות נואם מקצועי, גם אם ברמה האישית והמוסרית הוא לא מהמשובחים. לעומתו האדם האצילי ביותר שלא יודע לדבר, "לא יעבור מסך".

הפוליטיקה החדשה אוספת לקרבה עוד ועוד אנשי תקשורת, שלשונם חדה והם סוחפים את העם בפיהם והלוואי ולא נכיר במעשיהם...

עשרת כללי היסוד לרטוריקה

ד"ר צוריאל ראשי

- א. לארגן את המחשבות ולסדר אותן לפחות לנקודות.
- ב. להשקיע במשפט פתיחה ממגנט.
- ג. עדיף לפתוח בסיפור.
- ד. לחשוב על משפט חותם מסכם.
- ה. לדבר קצר – עד שבע דקות לכל היותר "ולהשאיר טעם של עוד".
- ו. ללמוד כמה שיותר על הקהל לפני שאתה פוגש אותו.
- ז. אם אתה משתמש בעזרים טכניים, להגיע מוקדם ולהביא איתך את הציוד.
- ח. להתאמן על הנאום מראש, ולבדוק זמנים.
- ט. כששואלים שאלה רטרורית חייבים לוודא שזו שאלה שהציבור גם יודע את התשובה.
- י. יש להיזהר משימוש בהומור שמא יעליב או לא יצחיק, ועדיף להשתמש בהומור עצמי.

חמישה תנאים

ר' משה אלמושיניו (סלונקי 1515-1580), דרשות ב"י עץ חיים, דף 208א

ידוע ומפורסם כמה קשה להשיג דרגת המדבר או הדורש ברבים להיותו צריך לכמה תנאים. כי מצאנו ראינו היותו צריך לה' תנאים. א' הוא שיהיה הדרוש אלו מצד עצמו דברים הגונים וראויים להיאמר ולא ימצא שום שופי וגנאי מצד עצמו. ב' הוא שלא יהיו דבריו עמוקים עד מאוד כי אם יקח באופן שיוכל להבין והכנתו כאלו הדיבור הוא מיוחד לו זה סדר המשורר באומרו פי ידבר חכמות וכו', אטה למשל אזני וכו'. ג', צריך שלא יהיה דבריו שום כפל ויתרון כלל. ד' צריך שיהיה לשונו צח ונקי. ה', באופן נאות.